REJESTR DOTYCZY:

KASTERSKA - SERGESCO Maria,
wdowa po prof. Pierre Sergesco
Rumunie /+1952/

s/c ..... i .....

z d. .....

* 2 lutego 1894 w Warszawie

kraj: POLSKA

+ 7 grudn. 1969 w Paryżu

kraj: FRANCJA

pochowany: pol.cm w Montmorency

nr grobu: .....

Nr rejestracyjny
958 / 69

Nota zamieszczona:
w tomie I
czesci pierwsza

Indeks

PISARKA

Copyright: 1970
B.O. Jeżewski

Źródła i bibliografia c.d.

znak rozpoznawczy

Uwagi:

Nota:

Przypisy:

1219 -

Źródła i bibliografia:	**znak rozpoznawczy**
Wiadomosci nr 1250 i nr 1402 /Listy Montherlanta do - nekrolog i wspomnienie Kasterskiej	50/nr (1250 i 1402/ 756, 763.
Dziennik Polski 2.1.70 "Ostatnią romantyczka" wspomnienie Teodozji Lisiewicz	18/21.I.70/
Literatura Polska na obczyznie : t.I,165,219,224,315,329,4o4,4o9,41o,411,413,431, 46o,51o. II- 39,365,366,394.	111/I i II/
Wiadomosci tyg. :	122/VII/
Rocznik Polonii t. VII	129
Materiały do Historii Prasy Pol. na obczyznie Jan. Kowalik	
Bibliography ...	149/ I-poz.2799; II-1463; III - 3o79/
	150/poz.3583,3999 - 4oo7/

Nr 1385 15.X.72

„Kącik" Maryi Kasterskiej

Biblioteka Rumuńska w Paryżu (39, rue Lhomond, Paris 5), założona w r. 1961, w r. 1969 została nazwana „Biblioteką Rumuńską im. Pierre'a Sergesco i Maryi Kasterskiej", celem uczczenia tych dwojga połączonych związkiem małżeńskim wybitnych ludzi: prof. Sergesco i Maryi Sergesco-Kasterskiej, polskiej pisarki, która spędziła wiele lat w Paryżu i tu zmarła.

Biblioteka zawiera dokumentację historyczną, literacką, polityczną i dzieła sztuki rumuńskiej, dawnej i współczesnej. Weszły do niej zbiory profesorów Sergesco, Iorga, Heresco i in. oraz Maryi Kasterskiej.

Biblioteka jest czynna codziennie, z wyjątkiem niedziel, od godz. 15-ej do 18.30. Zamknięta w okresie wakacji od 1 sierpnia do 15 września.

W bibliotece jest specjalny „kącik" poświęcony pamięci małżeństwa Sergesco. Są tu ich książki, obrazy, wśród nich portrety, kilka mebli (szafa, stolik, kanapa, dwie półki na książki), makaty, rzeźby, lampy, dzbany ludowe i in.

W bibliotece odbywają się zebrania i wykłady. Dyrektor, dr Pierre Carjeu, zaprasza Polaków do odwiedzania biblioteki i oglądania „kącika" Pierre'a Sergesco i Maryi Kasterskiej.

Stefan Legeżyński.

Listy Montherlanta do Kasterskiej*)

Listy Henry de Montherlanta do Maryi Sergesco-Kasterskiej są w Bibliotece Rumuńskiej w Paryżu.

Biblioteka Rumuńska w Paryżu, im. Piotra Sergesco i jego żony Maryi Kasterskiej, posiada wszystkie dzieła zmarłego niedawno, znakomitego pisarza francuskiego Henry de Montherlant, które były własnością Maryi Kasterskiej, szereg z nich z dedykacjami pisarza dla pani Maryi. Łączyła ich wieloletnia czuła przyjaźń. Znajduje się tu również około 250 listów Montherlanta, do pani Maryi, z okresu 40 lat ich znajomości.

Henry de Montherlant był serdecznym przyjacielem państwa Sergesco (Piotr był matematykiem, wielokrotnie nagrodzonym, członkiem naukowych towarzystw rumuńskich, polskich i francuskich, rektorem politechniki w Bukareszcie). W jednym z listów Montherlanta znalazło się zdanie: „Stęskniłem się za ulicą Daubenton (gdzie mieszkali pp. Sergesco), już tak długo przebywam poza Paryżem". Po śmierci prof. Sergesco przybył pisarz do mieszkania p. Kasterskiej i przez czas dłuższy wpatrywał się w fotografię zmarłego. Na zapytanie dlaczego tak długo pozostaje bez ruchu, odpowiedział: —Oddaję cześć zmarłemu.

Wierna przyjaźń Montherlanta była wzruszająca. W r. 1969, gdy Marya Kasterska znalazła się w szpitalu Cochin, dr P. Carjeu, dyrektor Biblioteki Rumuńskiej (i serdeczny przyjaciel pp. Sergesco) telefonował do Montherlanta na jego prośbę codziennie, przez trzy tygodnie, mówiąc o stanie chorej.

Montherlant gryzł się że nic nie może chorej pomóc. Napisał obszerny list do naczelnego lekarza szpitala, mimo że go nie znał osobiście. Codziennie powtarzał swoje życzenie odwiedzenia chorej, która tego nie chciała. W końcu się jednak zgodziła tuż przed swą śmiercią. Gdy zmarła, Montherlant napisał list kondolencyjny na ręce dr. Carjeu, wyrażając w nim swój głęboki żal.

Wśród zbiorów Biblioteki Rumuńskiej w Paryżu znajdują się listy do Maryi Kasterskiej od wybitnych ludzi, jak Wacław Sierpiński, Franciszek Black, Nicolas Iorga i in., Polaków, Rumunów i Francuzów. Są wyrazem uznania i przyjaźni. Listy te, wśród nich od Henry de Montherlanta, nie są na razie dostępne dla publiczności.

Wiadomości te pochodzą od dyrektora Biblioteki dr. Carjeu, z którym utrzymuję od kilku lat korespondencję.

Stefan Legeżyński.

---

*) Por. „Henri de Montherlant o Maryi Kasterskiej". (Kronika) w nr. 1399 „Wiadomości".

Nr 1402 11.2.73

OSTATNIA ROMANTYCZKA

7 grudnia 1969 r., zmarła nagle w Paryżu Maria Kasterska, pisarka, dziennikarka polska i francuska. Pochodziła z Podlasia, lecz urodziła się w Warszawie 1894 r. Przed pierwszą wojną światową wyjechała na studia literackie do Paryża gdzie, po uzyskaniu doktoratu, pozostała na stałe. Była niestrudzoną poszukiwaczką ciekawostek literackich i historycznych; jej artykuły ukazywały się w „Bluszczu", „Świecie", „Tygodniku Ilustrowanym" i wielu innych, a po drugiej wojnie światowej w „Polsce Wiernej", „Ostatnich Wiadomościach", w „Sodalis Marianus", ponadto w „Figaro", w „La Revue générale belge", w szwajcarskiej „La Liberté", i w paryskich „Revue féminine", „Les Nouvelles Littéraires", „La vie catholique" i in.

Do jej najbardziej znanych prac należała rozprawa o poetach polsko-łacińskich, opowiadanie „Miłość prababki"; opowiadania „Les Légendes et Comtes de Podlashie" były tłumaczone na szereg języków, m.in. na japoński. Następnie „Les Lys d'Anjou en Pologne", rzecz o królowej Jadwidze (La Bonne Press) i „Pages catholiques de Montherlant" (Plon). Z tym znakomitym pisarzem francuskim łączyła ją serdeczna przyjaźń do końca życia.

Maria Kasterska była żoną śp. prof. Pierre Sergesco, b. rektora politechniki bukareszteńskiej i b. sekretarza (perpétuel) de l'Académie internationale d'Histoire des Sciences w Paryżu. Jak nam donosi paryska Biblioteka Rumuńska, nazwa tej instytucji — dla uczczenia pamięci obojga małżonków — została obecnie zmieniona na: „Bibliothèque Roumaine Pierre Sergesco — Marya Kasterska".

Związana przez małżeństwo z Rumunią, przez umiłowanie Paryża z Francją, Maria Kasterska pozostała Polką, czemu zawsze dawała wyraz w swoich artykułach w językach obcych, szerząc wiedzę o Polsce.

Odeszła od nas może już jedna z ostatnich romantyczek.

Teodozya Lisiewicz

21.I.70.

958.

nr. 1250 z 15.3.70

Ś.†P.

MARYA KASTERSKA-SERGESCO

pisarka i publicystka

laureatka nagrody literackiej Akademii Francuskiej

współpracowniczka „Wiadomości"

urodzona w Warszawie 2 lutego 1894

zmarła w Paryżu 7 grudnia 1969

CZEŚĆ JEJ PAMIĘCI!

MARYA KASTERSKA

(1894-1969)

Nim powołane do tego pióra skreślą szerszy obraz życia i twórczości tej zasłużonej pisarki o bogatym dorobku w języku ojczystym i francuskim, godzi się do bolesnej wiadomości o jej zgonie dodać garść danych bio- i bibliograficznych.

Marya Kasterska ukończyła wyższe studia w Paryżu wieńcząc je w r. 1918 pracą doktorską p.t. „Les poètes latins polonais jusqu'à 1589", wydaną w Paryżu przez Librairie Rousseau. Szczególnym przedmiotem zainteresowań latynistycznych Kasterskiej była twórczość Klemensa Janickiego (Janiciusa).

Już w czasie studiów Kasterska debiutowała w poważnej prasie francuskiej i szwajcarskiej („Figaro" i „Gazette de Lausanne") i ożywioną współpracę z czołowymi czasopismami w języku francuskim, jak „Revue de France", „Mercure de France", „Nouvelles Littéraires", „Croix" — utrzymywała zarówno przed wojną jak i po wojnie. Równocześnie stale pisywała do prasy polskiej, w międzywojennym dwudziestoleciu — do „Świata", „Kuriera Warszawskiego", „Tygodnika Ilustrowanego", „Przeglądu Współczesnego", „Przeglądu Powszechnego", „Pani", „Bluszczu" i in., na emigracji — do „Polski Wiernej", „Orła Białego", „Ostatnich Wiadomości", „Gazety Niedzielnej", „Wiadomości" i in.

Po polsku wydała powieści „Miłość prababki" i „Wieczór w operze", 2 tomy poezji „Na zamku milczenia", „Szkice polsko-rumuńskie" i biografię „Maria Wodzińska".

Najsławniejszym z jej dzieł francuskich są „Les legendes et les contes de Podlachie (Legendy i opowieści z Podlasia)", przełożone również na inne języki, w tym — japoński. Ponadto napisała powieść historyczną o Jadwidze Andegaweńskiej „p.t. „Les Lys d'Anjou en Pologne" i „Pages catholiques de Montherlant" (wyd. Plon).

Pisarka pochowana została na cmentarzu w Montmorency, obok męża, prof. Piotra Sergesco, zmarłego w r. 1954, b. rektora politechniki w Bukareszcie, a na emigracji — sekretarza Międzynarodowej Akademii Historii Nauk Ścisłych. Założona w r. 1961 Biblioteka Rumuńska w Paryżu nosiła jego imię, a obecnie w nazwie jej widnieją nazwiska obojga małżonków: „La Bibliotèque Roumaine à Paris, Pierre Sergesco-Marya Kasterska".

Marya Kasterska przyjaźniła się przez długie lata z pisarzem francuskim Henry de Montherlantem, znała również dobrze Claudela. W jednym z tegorocznych numerów „Wiadomości" ukaże się, nadesłany nam jeszcze przed śmiercią autorki, artykuł p.t. „Mój ostatni wywiad z Claudelem".